

פרשת יתרו תשפ"א
משה ויתרו

In memory of David Wicks ז"ל by his loving family

שמות פרק ב

(טו) וישמע פרעה את הדבר הזה ויבקש להרג את משה ויבחר משה מפני פרעה וישב בארץ מדין וישב על הבאר : (טז) ולכהן מדין שבע בנות ותבאנה ותדלנה ותמלאנה את הרהטים להשקות צאן אביהן : (יז) ויבאו הרעים ויגרשו ויקם משה ויושען וישק את צאנם : (יח) ותבאנה אל רעואל אביהן ויאמר מדוע מהרתן בא היום : (יט) ותאמרן איש מצרי הצילנו מיד הרעים וגם דלה דלה לנו וישק את הצאן : (כ) ויאמר אל בנתיו ואיו למה זה עזבתן את האיש קראן לו ויאכל לחם : (כא) ויואל משה לשבת את האישה ויתן את צפרה בתו למשה :

רש"י

(טו) וישמע פרעה - הם הלשינו עליו : ויבקש להרג את משה - מסרו לקוסטינר להרגו, ולא שלטה בו החרב, הוא שאמר משה (יח ד) ויצילני מחרב פרעה : וישב בארץ מדין - נתעכב שם, כמו (בראשית לו א) וישב יעקב : וישב על הבאר - לשון ישיבה, למד מיעקב שנזדווג לו זוווג על הבאר : (טז) ולכהן מדין - רב שבהן ופירש לו מעבודה זרה ונידוהו מאצלם : את הרהטים - את בריכות מרוצת המים העשויות בארץ : (יז) ויגרשו - מפני הנידוי : (כ) למה זה עזבתן - הכיר בו שהוא מזרעו של יעקב, שהמים עולים לקראתו : ויאכל לחם - שמא ישא אחת מכם, כמה דאת אמרת (בראשית לט ו) כי אם הלחם אשר הוא אוכל : (כא) ויואל - כתרגומו. ודומה לו (שופטים יט ו) הואל נא ולין, ולו הואלנו (יהושע ז ז), הואלתי לדבר (בראשית יח כז), ומדרשו לשון אלה, נשבע לו שלא יזוז ממדין כי אם ברשותו :

שמות פרק ד פסוק יח

ויקח משה וישב אל יתרו חתנו ויאמר לו אלכה נא ואשובה אל אחי אשר במצרים ואראה העוֹדֵם חיים ויאמר יתרו למשה לך לשלום :

רש"י

וישב אל יתרו חתנו - ליטול רשות, שהרי נשבע לו. ושבעה שמות היו לו רעואל, יתרו, יתרו, קני, חובב, חבר, פוטיאל :

שמות פרק י'

(א) וישמע יתרו חתנו משה את כל אשר עשה אלהים למשה ולישראל עמו כי הוציא יקוק את ישראל ממצרים : (ב) ויקח יתרו חתנו משה את צפרה אשת משה אחר שלוחיה : (ג) ואת שני בניה אשר שם האחד גרשם כי אמר גר הייתי בארץ נכריה : (ד) ושם האחד אליעזר כי אלהי אבי בעזרי ויצילני מחרב פרעה : (ה) ויבא יתרו חתנו משה ובניו ואשתו אל משה אל המדבר אשר הוא חנה שם הר האלהים : (ו) ויאמר אל משה אני חתנדך יתרו בא אליך ואשתך ושני בניה עמה : (ז) ויצא משה לקראת חתנו וישתחו וישק לו וישאלו איש לרעהו לשלום ויבאו האהלה : (ח) ויספר משה לחתנו את כל אשר עשה יקוק לפרעה ולמצרים על אודת ישראל את כל התלאה אשר מצאתם בדרך ויצאלם יקוק : (ט) ויחך יתרו על כל הטובה אשר עשה יקוק לישראל אשר הצילו מיד מצרים : (י) ויאמר יתרו ברוך יקוק אשר הציל אתכם מיד מצרים ומיד פרעה אשר הציל את העם מיתחת יד מצרים : (יא) עתה ידעתי כי גדול יקוק מכל האלהים כי בדבר אשר זדו עליהם : (יב) ויקח יתרו חתנו משה עלה ויבחים לאלהים ויבא אהרן וכל זקני ישראל לאכל לחם עם חתנו משה לפני האלהים : (יג) ויהי ממחרת וישב משה לשפט את העם ויעמד העם על משה מן הבקר עד הערב : (יד) וירא חתנו משה את כל אשר הוא עשה לעם ויאמר מה הדבר הזה אשר אתה עשה לעם מדוע אתה יושב לבדך וכל העם נצב עליך מן בקר עד ערב : (טו) ויאמר משה לחתנו כי יבא אלי העם לדרש אלהים : (טז) כי יהיה להם דבר בא אלי ושפטתי בין איש ובין רעהו והודעתי את חקי האלהים ואת תורתיו : (יז) ויאמר חתנו משה אליו לא טוב הדבר אשר אתה עשה : (יח) נבל תבל גם אתה גם העם הזה אשר עמך כי כבד ממך הדבר לא תוכל עשהו לבדך : (יט) עתה שמע בקלי איעצך ויהי אלהים עמך יהיה אתה לעם מול האלהים והבאת אתה את הדברים אל האלהים : (כ) והזהרת אתה את החקים ואת התורות והודעת להם את הדרך ילכו בה ואת המעשה אשר יעשון : (כא) ואתה תחזה מכל העם אנשי חיל יראי אלהים אנשי אמת שגאי בצע ושמת עליהם שרי אלפים שרי מאות שרי חמשים ושרי עשרות : (כב) ושפטו את העם בכל עת והיה כל הדבר הגדל יביאו אליך וכל הדבר הקטן ישפטו הם והקל מעליך ונשאו אתך : (כג) אם את הדבר הזה תעשה וינא אלהים ויכלת עמך וגם כל העם הזה על מקומו יבא בשלום : (כד) וישמע משה לקול חתנו ויעש כל אשר אמר : (כה) ויבחר משה אנשי חיל מכל ישראל ויתן אתם ראשים על העם שרי אלפים שרי מאות שרי חמשים ושרי עשרות : (כו) ושפטו את העם בכל עת את הדבר הקשה יביאו אל משה וכל הדבר הקטן ישפטו הם : (כז) וישלח משה את חתנו ויקח לו אל ארצו :

במדבר פרק י' פסוק כט

ויאמר משה לחבב בן רעואל המדיני חתנו משה נסעים אנחנו אל המקום אשר אמר יקוק אתו ואתו לקח אתנו והטבנו לך כי יקוק דבר טוב על ישראל :

רש"י

חובב - הוא יתרו, שנאמר (שופטים ד, יא) מבני חובב חותן משה, ומה תלמוד לומר (שמות ב, יח) ותבאנה אל רעואל אביהן, מלמד שהתינוקות קורין לאבי אביהן אבא. ושמות הרבה [ושני שמות] היו לו יתרו על שם שיתר פרשה אחת בתורה. חובב על שחבב את התורה וכו' : **נסעים אנחנו אל המקום** - מיד עד שלשה ימים אנו נכנסין לארץ, שבמסע זה הראשון נסעו על מנת להכנס לארץ ישראל, אלא שחטאו במתאוננים. ומפני מה שתף משה עצמו עמהם, שעדיין לא נגזרה גזרה עליו וכסבור שהוא נכנס :

שמות רבה – פרשה א

[לג] ויואל משה, ר"י אומר שנשבע לו ואין ויואל אלא לשון שבועה, שנאמר (שמואל א יד) ויואל שאול את העם, ולמה השביעו אמר לו יודע אני שיעקב אביכם כשנתן לו לבן בנותיו נטלן והלך לו חוץ מדעתו שמא אם אתן לך את בתי אתה עושה לי כך, מיד נשבע לו ונתן לו את צפורה, ורבי נחמיה אמר קבל עליו ללון עמו, ואין ויואל אלא לשון לינה שנאמר (שופטים יט) הואיל נא ולין, ורבותינו ז"ל אמרו קבל עליו לרעות את צאנו ואין ויואל אלא לשון התחלה כיון שנשא בתו התחיל וקיבל עליו לרעות את צאנו, ותלד בן ויקרא את שמו גרשום, דרך הצדיקים לשום שם לבניהם לענין המאורע, ביוסף מהו אומר (בראשית מא) ויקרא שם הבכור מנשה, ואת שם השני קרא אפרים, כדי להזכיר את הנסים שעשה הקדוש ברוך הוא עמו, אף משה קרא שם בנו גרשום על הנס שעשה לו ה' שגר היה בארץ נכריה והצליחו הקדוש ברוך הוא משם.